

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЧЕРНІГІВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА»
Навчально-науковий інститут економіки
Кафедра економіки, обліку і оподаткування

ОБЛІК ЗА ВИДАМИ

ЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до практичних занять
для здобувачів вищої освіти
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
галузі знань *07 «Управління та адміністрування»*
спеціальності *071 «Облік і оподаткування»*
всіх форм навчання

Обговорено і рекомендовано
на засіданні кафедри
економіки, обліку і оподаткування
Протокол № 11 від 28.08.2023

ЧЕРНІГІВ 2023

Облік за видами економічної діяльності. Методичні вказівки до практичних занять для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань 07 «Управління та адміністрування» спеціальності 071 «Облік і оподаткування» всіх форм навчання/ Укл.: Гливенко В.В. Чернігів: НУ «Чернігівська політехніка», 2023. 23 с.

Укладач

Гливенко Валентина Василівна

*кандидат економічних наук, доцент, доцент
кафедри економіки, обліку і оподаткування
НУ «Чернігівська політехніка»*

*Відповідальний
за випуск:*

Дерій Жанна Володимирівна,

*доктор економічних наук, професор,
завідувач кафедри економіки, обліку і оподаткування
НУ «Чернігівська політехніка»*

Рецензент:

Клименко Тетяна Вікторівна,

*кандидат економічних наук, доцент, доцент
кафедри економіки, обліку і оподаткування
НУ «Чернігівська політехніка»*

ЗМІСТ

ВСТУП	4
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. ОСОБЛИВОСТІ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ НА ПІДПРИЄМСТВАХ ТОРГІВЛІ, РЕСТОРАННОГО ГОСПОДАРСТВА, БУДІВЕЛЬНИХ ТА АВТОТРАНСПОРТНИХ ПІДПРИЄМСТВАХ	5
ТЕМА 1. БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК НА ПІДПРИЄМСТВАХ ТОРГІВЛІ	5
ТЕМА 2. РЕГЛАМЕНТАЦІЯ ДІЯЛЬНОСТІ ТА БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК НА ПІДПРИЄМСТВАХ РЕСТОРАННОГО ГОСПОДАРСТВА	8
ТЕМА 3. ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ В БУДІВНИЦТВІ	10
ТЕМА 4. ОСОБЛИВОСТІ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ НА ПІДПРИЄМСТВАХ АВТОМОБІЛЬНОГО ТРАНСПОРТУ	13
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. ОСОБЛИВОСТІ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ У ЖИТЛОВО-КОМУНАЛЬНОМУ ГОСПОДАРСТВІ, ГОТЕЛЯХ, РЕКЛАМНІЙ ТА ТУРИСТИЧНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ	16
ТЕМА 5. ОБЛІК У ЖИТЛОВО–КОМУНАЛЬНОМУ ГОСПОДАРСТВІ	16
ТЕМА 6. ОБЛІК У ГОТЕЛЬНОМУ ГОСПОДАРСТВІ	18
ТЕМА 7. ОБЛІК НА ПІДПРИЄМСТВАХ, ЩО НАДАЮТЬ РЕКЛАМНІ ПОСЛУГИ	20
ТЕМА 8. ОБЛІК В ТУРИСТИЧНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ	22

ВСТУП

Бухгалтерський облік – це одне з основних джерел інформації про виробничу і фінансово-господарську діяльність підприємств і об'єднань, необхідної для прийняття та реалізації управлінських рішень. Науково організований облік на підприємстві є основою для реалізації функції контролю і аналізу господарської діяльності. Облік має забезпечувати повсякденний контроль за правильним і цільовим використанням коштів, матеріальних, енергетичних і трудових ресурсів, їх збереженням, а також на базі аналізу сприяти поліпшенню фінансово-господарської діяльності підприємств і організацій.

Навчальна дисципліна «Облік за видами економічної діяльності» деталізує загальний порядок фінансового обліку за видами економічної діяльності з урахуванням особливостей їх господарських операцій та оподаткування. Дисципліна розкриває особливості обліку на підприємствах торгівлі та ресторанного господарства, будівельної галузі, автотранспортних підприємствах, житлово – комунального господарства, а також рекламного та готельно-туристичного бізнесу.

Метою викладання навчальної дисципліни «Облік за видами економічної діяльності» є засвоєння знань щодо особливостей побудови бухгалтерського обліку на підприємствах різних видів економічної діяльності та набуття практичних навичок з обліку господарських операцій відповідного виду економічної діяльності.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є теоретичні та практичні аспекти обліку господарських операцій на підприємствах різних видів економічної діяльності.

Ключові завдання, які вирішуються у процесі вивчення дисципліни: ознайомлення з факторами, які впливають на особливості обліку відповідного виду економічної діяльності; вивчення законодавчо – нормативних документів, які регулюють відповідний вид економічної діяльності; засвоєння теоретичних знань та набуття практичних навичок з обліку різних видів економічної діяльності суб'єктів господарювання.

Вивчення дисципліни сприяє формуванню знань та вмінь з особливостей обліку в різних видах економічної діяльності країни, що сприяє розширенню можливостей працевлаштування випускників.

Змістовний модуль 1. Особливості бухгалтерського обліку на підприємствах торгівлі, ресторанного господарства, будівельних та автотранспортних підприємствах

Тема 1. БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК НА ПІДПРИЄМСТВАХ ТОРГІВЛІ

План практичних занять

1. Нормативна база, що регламентує здійснення торгівельної діяльності та порядок обліку на підприємствах торгівлі.
2. Види підприємств торгівлі, загальні та спеціальні вимоги до здійснення торгівельної діяльності.
3. Ліцензування деяких видів торгівельної діяльності.
4. Документальне забезпечення обліку на підприємствах оптової та роздрібною торгівлі.
5. Поняття та облік торгової націнки.
6. Поняття, облік та розподіл транспортно – заготівельних витрат.
7. Облік надходження та реалізації товарів в оптовій та роздрібній торгівлі.
8. Облік операцій з повернення товарів.
9. Облік та порядок переоцінки товарів.
10. Особливості бухгалтерського обліку торгово-посередницьких операцій та комісійної торгівлі.
11. Інвентаризація та облік товарних втрат.

Список рекомендованої літератури для підготовки до практичних занять

1. Бухгалтерський облік за видами економічної діяльності / Загородній А.Г., Яремко І.Й., Пилипенко Л. М., Мороз А. С. Підручник. Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2020. 320 с.
2. Гура Н. Облік видів економічної діяльності: підручник. К.: Центр навчальної літератури, 2019.- 320с.
3. Про державне регулювання виробництва і обігу спирту етилового, коньячного і плодового, алкогольних напоїв, тютюнових виробів, рідин, що використовуються в електронних сигаретах, та пального. Закон України від 19.12.95 р. № 481/95 ВР зі змінами та доповненнями. Редакція від 01.04.2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/481/95-%D0%B2%D1%80#Text>
4. Правила роздрібною торгівлі продовольчими товарами: затв. Наказом М-ва економіки та з питань європейської інтеграції України № 185 від 11.07.2003. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0628-03#Text>
5. Правила роздрібною торгівлі непродовольчими товарами: затв. наказом М-ва економіки України №104 від 19.04.2007 . URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1257-07#Text>

6. Методичні рекомендації з формування складу витрат та порядку їх планування в торговельній діяльності: затв. наказом М-ва економіки та з питань європейської інтеграції №145 від 22.05.2002. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0145569-02#Text>

7. НП(С)БО 9 «Запаси»: затв. Наказом М-ва фінансів України 246 від 20.10.99. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0751-99#Text>

8. НП(С)БО 16 «Витрати»: затв. Наказом М-ва фінансів України N 318 від 31.12.99. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0027-00#Text>

ПРАКТИЧНІ ЗАВДАННЯ

Задача 1

Підприємство реалізувало товар на умовах наступної оплати на загальну суму 360000 грн з ПДВ. Облік товарів на складі здійснюється за собівартістю придбання, яка складає 270000грн.

Відобразити в обліку господарську операцію підприємства оптової торгівлі.

Задача 2

Підприємство роздрібною торгівлі придбало 100 одиниць товару за ціною 168 грн з ПДВ. Товар реалізовано за роздрібною ціною 324 грн з ПДВ за одиницю.

Відобразити в обліку господарські операції з придбання та реалізації товару підприємством роздрібною торгівлі.

Задача 3

Підприємство роздрібною торгівлі придбало у постачальника товар на суму 242352 грн з ПДВ. Витрати з доставки товарів склали 4680 грн з ПДВ. Власна торговельна надбавка складає 60%.

У звітному місяці було реалізовано товар на суму 228480 грн з ПДВ.

Визначити суми реалізованої торгової надбавки та ТЗВ. Відобразити в обліку господарські операції з придбання та реалізації товару.

Задача 4

В магазин роздрібною торгівлі покупцем було повернуто товар, за який ним було сплачено готівкою 900 грн з ПДВ. Торговельна націнка магазину складає 300 грн.

Відобразити в обліку операцію з повернення товару.

Задача 5

Фізична особа здала в комісійний магазин одяг, який оцінений в 2750 грн. Сума комісійних становить 15% від суми оцінки. В звітному місяці одяг реалізовано і фізичній особі виплачено готівку. Магазин є платником ПДВ.

Відобразити господарську операцію в обліку.

Задача 6

На початок місяця залишок товарів на підприємстві роздрібної торгівлі становить 25275 грн за цінами продажу.

Придбано товару за місяць на суму 62400 грн з ПДВ. Торгівельна надбавка становить 85%.

Реалізовано за місяць товару на суму 124800 грн з ПДВ.

Залишок на рахунку транспортно – заготівельних витрат (ТЗВ) на початок місяця становить 5260 грн.

ТЗВ за звітний місяць склали 8760 грн з ПДВ.

Визначити середній відсоток ТЗВ, ТЗВ на реалізований товар, залишок на кінець місяця. Записати за всіма операціями кореспонденцію рахунків.

Задача 7

На початок місяця залишок товарів на підприємстві роздрібної торгівлі становить 65100 грн за цінами продажу (в т.ч. торгова націнка 32550 грн.).

У звітному місяці придбано товар на суму 197640 грн з ПДВ. Торгова націнка на придбаний товар склала 82350 грн.

Реалізовано за місяць товару на суму 139800 з ПДВ.

Залишок на рахунку ТЗВ на початок місяця становить 12300 грн.

ТЗВ за звітний місяць склали 31800 грн з ПДВ.

Визначити середній відсоток ТЗВ, ТЗВ на реалізований товар, залишок на кінець місяця. Записати за всіма операціями кореспонденцію рахунків.

Задача 8

Підприємство придбало у постачальника товар на суму 36000 з ПДВ. Послуги транспортування склали 1240 грн з ПДВ. Товар отримано у зворотній тарі. Заставна вартість тари 840 грн. Торгова надбавка складає 150%. Після реалізації товару, тара повернута постачальнику.

Відобразити всі господарські операції в обліку.

Задача 9

На підставі наказу по підприємству проведено уцінку одягу, який не користується попитом. За даними проведеної інвентаризації визначено, що уцінці підлягає партія товару в кількості 100 одиниць.

Первісна вартість товару складає 480 грн, націнка становила 150%, роздрібна ціна до уцінки 1 шт. товару — 720 грн з ПДВ.

Сума уцінки за рішенням комісії склала 25% від роздрібною ціни.

Відобразити в обліку господарську операцію з уцінки товарів.

Задача 10

На підприємстві роздрібною торгівлі прийнято рішення про уцінку товару на 30% від роздрібною ціни. Ціна придбання товару 300 грн без ПДВ, торгова націнка складає 80%.

Уцінці підлягає вся партія товару в кількості 50 одиниць

Відобразити в обліку господарську операцію з уцінки товарів.

Тема 2. РЕГЛАМЕНТАЦІЯ ДІЯЛЬНОСТІ ТА БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК НА ПІДПРИЄМСТВАХ РЕСТОРАННОГО ГОСПОДАРСТВА

План практичних занять

1. Нормативна база діяльності підприємств ресторанного господарства.
2. Класифікація та вимоги до підприємств ресторанного господарства.
3. Ціноутворення та калькуляція на підприємствах ресторанного господарства.
4. Поняття меню та преїскуранта.
4. Облік сировини, матеріалів і товарів.
5. Облік витрат підприємства ресторанного господарства.
5. Облік реалізації продукції власного виробництва і товарів.
6. Облік товарних втрат.
7. Інвентаризація продукції власного виробництва та покупних товарів.
8. Звітність матеріально – відповідальних осіб.

Список рекомендованої літератури для підготовки до практичних занять

1. Бухгалтерський облік за видами економічної діяльності / Загородній А. Г., Яремко І. Й., Пилипенко Л. М., Мороз А. С. Підручник. Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2020. 320 с.
2. Бухгалтерський облік у торгівлі та в ресторанному господарстві: навч. посібник/Куцик П.О., Коваль Л.І., Макарук Ф.Ф.- Магнолія, 2019.- 503с.
- 3.Методичні рекомендації щодо впровадження національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку у сфері громадського харчування і побутових послуг, гармонізованих з міжнародними стандартами: затв. наказом М-ва економіки та з питань європейської інтеграції України від 17.06.03 № 157. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0157569-03#Text>

ПРАКТИЧНІ ЗАВДАННЯ

Задача 1

За даними технологічної карти скласти калькуляційну карту, застосувавши торгову надбавку у розмірі 200% до ціни придбання та довести вартість страви до рівня роздрібною ціни.

ТЕХНОЛОГІЧНА КАРТА № 8

Салат із білокачанної капусти, яблука та моркви

Рецептура №...зі Збірника рецептур...

з	Найменування сировини	Витрати на 100 порцій	
		вага брутто, кг	вага нетто, кг
	Капуста білокачанна свіжа	8,50	5,60
	Морква свіжа	1,50	1,30
	Яблука свіжі	2,50	2,20
	Цибуля ріпчаста	1,30	1,20
	Оцет 9%	0,30	0,30
	Сіль харчова	0,30	0,30
	Олія соняшникова рафінована	0,80	0,80

Ціна придбання продуктів без ПДВ:

- капуста - 25,90 грн за 1 кг;
- морква – 32,60 грн за 1 кг;
- яблука – 16,00 грн за 1 кг;
- цибуля – 42,50 грн за 1 кг;
- оцет – 50 грн за 1 кг;
- сіль харчова – 25 грн за 1 кг;
- олія соняшникова рафінована – 52 грн за 1 кг.

Задача 2

Підприємством ресторанного господарства у звітному місяці було придбано товарів на суму 35820 грн з ПДВ та сировини на суму 17472 грн з ПДВ.

У коморі товар та сировина обліковується за цінами придбання.

Власна торгівельна націнка складає 85%.

Уся сировина відпущена у виробництво і з неї виготовлена готова продукція.

Увесь товар передано в бар на реалізацію.

Відобразити всі операції в обліку.

Задача 3

Підприємство ресторанного господарства придбало сировини на суму 29600 грн з ПДВ та товар на 47280 грн з ПДВ. Торгівельна націнка на страви складає 85%, на товар – 73%. Облік в коморі ведеться за цінами придбання.

У звітному місяці з об'єктивних причин було списано готових страв на загальну суму 1320 грн без ПДВ. Решта страв реалізована. Товар весь реалізовано.

Відобразити в обліку господарські операції.

Задача 4

Підприємство РГ веде облік за виробничим методом. За місяць на підприємстві зіпсувалося з вини працівника сировина для приготування страв вартістю 1500 грн (без ПДВ); з об'єктивних причин готові страви вартістю 1200 грн (без ПДВ); минув строк придатності у покупних товарів вартістю 4000 грн без ПДВ, на які була нарахована торгівельна націнка 7200 грн.

Відобразити всі господарські операції в обліку.

Задача 5

Закладом ресторанного господарства було придбано товар для реалізації в барі на суму 34200 грн з ПДВ. Торгівельна націнка складає 82%.

У звітному місяці товар на суму 1300 грн було зіпсовано з вини працівника бару, який погодився з тим, що сума буде утримана із його заробітної плати. Заробітна плата вказаного працівника складає 8000 грн. Решта товару реалізована.

Відобразити всі господарські операції в обліку.

Тема 3. ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ В БУДІВНИЦТВІ

План практичних занять:

1. Основна нормативна база діяльності будівельних організацій.
2. Облік та класифікація витрат будівельних організацій.
3. Облік надходження та використання матеріалів у будівельних організаціях.
4. Облік будівельних робіт у підрядчика.
5. Облік будівельних робіт у замовника.
6. Облік ТМЦ на відповідальному зберіганні в будівельній організації.
7. Облік ОЗ переданих на баланс будівельної організації.
8. Особливості проведення інвентаризації.

Список рекомендованої літератури для підготовки до практичних занять

1. Бухгалтерський облік за видами економічної діяльності// Загородній А. Г., Яремко І. Й., Пилипенко Л. М., Мороз А. С. Підручник. Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2020- 320 с.
2. Про архітектурну діяльність. Закон України від 20.05.1999 № 687-ХІV. Редакція від 31.03.2023, підстава - 2849-ІХ URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/687-14#Text>

3. Про ліцензування видів господарської діяльності. Закон України від 2 березня 2015 року № 222-VIII. Редакція від 28.06.2023, підстава - 2775-IX URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/222-19#Text>

4. НП(С)БО 18 «Будівельні контракти»: затв. М-вом фінансів України від від 28.04.2001 № 205. Редакція від 03.11.2020, підстава - z1020-20. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0433-01#Text>

5. Про затвердження кошторисних норм України у будівництві: Наказ Мін-ва розвитку громад та територій України від 01.11.2021 р. № 281. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0281914-21#Text>

6. Методичні рекомендації з формування собівартості будівельно-монтажних робіт: затв. наказом М-ва регіонального розвитку та будівництва України від 31.12.2010 №573. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0573738-10#Text>

ПРАКТИЧНІ ЗАВДАННЯ

Задача 1

Будівельна організація уклала угоду із замовником на будівництво офісного центру. Термін будівництва – 5 років. Для зберігання будівельного інвентарю та спецодягу було побудовано тимчасову будівлю. На її будівництво було відпущено матеріалів на суму 25650 грн, заробітна плата робітників склала 28310 грн, ЄСВ - ? грн. Обліковою політикою передбачено прямолінійний метод амортизації. Ліквідаційна вартість дорівнює нулю.

Записати кореспонденцію рахунків з усіх господарських операцій.

Задача 2

Згідно укладеного договору між замовником та підрядником вартість будівництва становить 10740 000 грн, в т.ч. ПДВ – 20 %. Витрати згідно кошторису становлять – 7150000 грн. Будівництво здійснюється в два етапи.

Згідно актів виконаних робіт на першому етапі виконано 35 % робіт, на другому – 65%.

Визначити суми доходів і витрат на кожному етапі будівництва та записати кореспонденцію рахунків.

Задача 3

Записати зміст наведених господарських операцій у підрядчика.

	Дебет	Кредит
	231	20, 63, 65, 66
	903	231
	361	703
	703	643
	703	791
	238	239
	643	641
	361	238
	238	361
	311	361
	239	238

Задача 4

Між замовником і підрядником укладено договір підряду на будівництво виробничого приміщення з частковим постачанням устаткування та матеріалів. Операції, які здійснив замовник, наведені в таблиці.

Господарська операція	Сума, тис. грн.
Перераховано аванс підряднику	1200
Придбано і передано підряднику устаткування для монтажу	480
Придбано і передано підряднику будівельні матеріали	240
Підписано акт введення об'єкта в експлуатацію	1500
Перераховано заборгованість підряднику	?

Записати кореспонденцію рахунків за здійсненими операціями у замовника та підрядника. Розкрити вплив кожної здійсненої операції на показники Звіту про фінансові результати.

Задача 5

Прямі витрати на будівництво об'єкта склали 4087100 грн, з них будівельні матеріали – 1245000 грн, зарплата – 2150000, ЄСВ – 473000, амортизація основних засобів – 95500 грн, МШП – 123600 грн. Загальновиробничі витрати склали 269750 грн, з них 90% розподілені.

До будівельних робіт було залучено субпідрядника, від якого прийнято робіт на загальну суму 747600 грн з ПДВ.

Замовником будівництва було перераховано аванс будівельній організації на суму 3600000 грн. Акти виконаних робіт підписано на суму 6972000 грн з ПДВ.

Записати кореспонденцію рахунків за всіма господарськими операціями у підрядника.

Тема 4. ОСОБЛИВОСТІ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ НА ПІДПРИЄМСТВАХ АВТОМОБІЛЬНОГО ТРАНСПОРТУ

План практичних занять:

1. Особливості діяльності автотранспортних підприємств.
2. Законодавчо – нормативна база, що регламентує діяльність АТП.
3. Документальне забезпечення обліку АТП.
4. Облік придбання та вибуття автотранспортних засобів.
5. Облік перевезень вантажів.
6. Облік пасажирських перевезень.
7. Особливості обліку міжнародних перевезень.
8. Облік паливно-мастильних матеріалів.
9. Облік запасних частин.
10. Облік спецодягу.
11. Облік технічного обслуговування, ремонтів та поліпшення автотранспорту.
12. Облік доходів та витрат автотранспортних підприємств.

Список рекомендованої літератури для підготовки до практичних занять

1. Максимова В., Кузіна З., Стиренко Л., Степова Т. Облік у галузях економіки. К. Видавництво Центр навчальної літератури. 2019. 496 с.
2. Методичні рекомендації з формування собівартості перевезень (робіт, послуг) на транспорті: затв. наказом М-ва транспорту України від 05.02.01 № 65. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0065361-01#Text>
3. Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку запасів: затв. наказом М-ва фінансів України від 10.01.2007р. № 2. Редакція від 14.01.2020, підстава - v0006201-20 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0002201-07#Text>
4. Про затвердження Положення про технічне обслуговування і ремонт дорожніх транспортних засобів автомобільного транспорту: наказ М-ва транспорту України від 30.03.98 р. № 102. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0268-98#Text>

ПРАКТИЧНІ ЗАВДАННЯ

Задача 1

Підприємство придбало новий легковий автомобіль вартістю 360000 грн з ПДВ. Послуги за реєстрацію автомобіля в сервісному центрі МВС склали 622 грн. Також було придбано страховку КАСКО терміном на 1 рік вартістю 6000 грн.

Відобразити в обліку всі господарські операції.

Задача 2

Підприємство придбало шини для автомобілів – 5 комплектів на загальну суму 24000 грн з ПДВ та запчастини на загальну суму 10140 грн з ПДВ.

У звітному місяці 2 комплекти шин передано в експлуатацію, а також передано в ремонтний цех запчастини на суму 4100 грн.

Під час проведення інвентаризації на складі виявлено нестачу запчастин на суму 750 грн. Винна особа встановлена. Відшкодування за згодою сторін відбувається шляхом утримання із заробітної плати працівника. Штатний оклад працівника – 8000 грн.

Відобразити в обліку всі господарські операції.

Задача 3

Підприємство придбало акумулятори для автомобілів в кількості 3 штуки за ціною 1866 грн з ПДВ за штуку. Всі акумулятори були встановлені на автомобілі. Обліковою політикою передбачено списання акумуляторів після досягнення граничного стану ємності батареї.

Відобразити в обліку всі господарські операції.

Задача 4

Підприємство придбало акумулятор на вантажний автомобіль вартістю 1866 грн з ПДВ. Акумулятор встановлено на автомобіль. Обліковою політикою передбачено списання акумулятора відразу при установці на автомобіль.

Через певний період акумулятор було знято для ремонту. Після ремонту комісія визначила вартість акумулятора 950 грн. Після повного відпрацювання акумулятор було здано на утилізацію, за нього було отримано 180 грн з ПДВ.

Відобразити в обліку всі господарські операції

Задача 5

Підприємством придбано інструменти для ремонту автомобілів 10 одиниць за ціною 6900 грн з ПДВ за одну одиницю. У звітному місяці для ремонту було відпущено зі складу 8 одиниць. Обліковою політикою підприємства передбачено нарахування амортизації МНМА 100% в першому місяці експлуатації.

Відобразити в обліку всі господарські операції.

Задача 6

Підприємство закупило спецодяг терміном експлуатації до 1 року на суму 14760 грн з ПДВ. Перед отриманням спецодягу, підприємство перерахувало аванс в розмірі 50% вартості, решту – після його отримання.

Весь спецодяг було передано у виробничий цех.

Відобразити в обліку всі господарські операції.

Задача 7

Підприємство придбало спецодяг терміном експлуатації більше 1 року в кількості 10 комплектів за ціною 5650 грн з ПДВ за 1 комплект. Метод амортизації прийнято 50% при передачі в експлуатацію, 50% - при списанні.

Після придбання 5 комплектів передано у виробничий цех, 1 – комплект – начальнику цеху. Решта комплектів залишилась на складі.

Відобразити в обліку всі господарські операції.

Задача 8

Підприємством придбано формений одяг 20 комплектів за ціною 1536 грн з ПДВ за 1 комплект. При звільненні 1 працівник одяг на склад не здав. Справедлива вартість комплекту на цю дату склала 720 грн з ПДВ. Штатний оклад працівника складає 8500 грн.

Відобразити в обліку всі господарські операції.

Задача 9

АТП надає послуги з перевезення вантажів. За звітний місяць реалізовано послуг на загальну суму 297600 грн з ПДВ.

Витрати підприємства склали:

- зарплата водіям – 50000 грн.
- зарплата адмінперсоналу – 15000 грн.
- запчастини – 8500 грн.
- пальне – 123000 грн.
- загальновиробничі витрати – 2100 грн, з них розподілені – 1500 грн.

Відобразити в обліку всі господарські операції.

Задача 10

На рахунок в банку автовокзалу надійшла виручка від реалізації квитків на суму 72000 грн з ПДВ. Обов'язковий страховий збір, включений у вартість квитків складає 3400 грн. Сума відшкодування з бюджету за пільгові перевезення склала 7200 грн з ПДВ. Виробнича собівартість послуг з перевезення пасажирів склала 32500 грн, адміністративні витрати 5000 грн, ЗВВ 9600 грн (з них 60% розподілені).

Відобразити в обліку всі господарські операції.

Змістовний модуль 2. Особливості бухгалтерського обліку у житлово-комунальному господарстві, готелях, рекламній та туристичній діяльності

Тема 5. ОБЛІК У ЖИТЛОВО-КОМУНАЛЬНОМУ ГОСПОДАРСТВІ

План практичних занять:

1. Нормативна база діяльності ЖКГ.
2. Облік витрат житлово – комунальних підприємств.
3. Облік доходів житлово – комунальних підприємств.
4. Облік оренди комунального майна.
5. Особливості створення та функціонування ОСББ (об'єднань співвласників багатоквартирних будинків).
6. Нормативна база діяльності ОСББ.
7. Облік основних господарських операцій ОСББ.

Список рекомендованої літератури для підготовки до практичних занять

1. Соколенко Л.Ф. Бухгалтерський облік керуючих компаній сфери житлово-комунального господарства в умовах цифровізації. Суми: ВТД «Університетська книга», 2020.- 444с.
2. Про житлово-комунальні послуги: Закон України від 09.11.2017 № 2189-VIII. Редакція від 31.03.2023, підстава - 2849-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2189-19#Text>
3. Про об'єднання співвласників багатоквартирного будинку: Закон України від 29.11.2001 № 2866-III. Редакція від 23.03.2023, підстава - 2956-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2866-14#Text>
4. Про передачу об'єктів права державної та комунальної власності: Закон України від 03.03.98 № 147/98-ВР. Редакція від 18.09.2022, підстава - 2493-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/147/98-%D0%B2%D1%80#Text>.
5. Положення про порядок бухгалтерського обліку окремих активів та операцій підприємств державного, комунального секторів економіки і господарських організацій, які володіють та/або користуються об'єктами державної, комунальної власності: наказ Міністерства фінансів України від 19.12.2006 №1213. Редакція від 10.08.2021, підстава - z0984-21. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1363-06#Text>

ПРАКТИЧНІ ЗАВДАННЯ

Задача 1

Записати кореспонденцію рахунків за наступними господарськими операціями підприємства житлово – комунального господарства:

- 1) Нараховано плату квартиронаймачам за обслуговування будинку та прибудинкової території, а також водо-, електро- та газопостачання – 326500 грн
- 2) Отримано від постачальників комунальних послуг рахунки за водо – електро- та газопостачання – 195650 грн.;
- 3) Надійшла оплата від квартиронаймачів у розмірі 90% від нарахованих сум;
- 4) Перераховано кошти постачальникам комунальних послуг у розмірі 85% від нарахованих сум;
- 5) Отримано рахунок та сплачено за ремонт ліфта – 2400 грн з ПДВ;
- 6) Отримано рахунок та сплачено кошти за обслуговування ліфтів – 7800 грн з ПДВ;
- 7) Нараховано зарплату працівникам житлово – комунального господарства - 75000 грн, з них працівникам адміністрації - 25000 грн. ЄСВ нарахувати самостійно.

Задача 2

Записати кореспонденцію рахунків за наступними господарськими операціями ОСББ:

- 1) Нараховано співвласникам житлового багатоквартирного будинку за комунальні послуги – 250000 грн.;
- 2) Отримано на поточний рахунок кошти від співвласників за комунальні послуги – 218500 грн.;
- 3) Отримано з бюджету субсидії – 15000 грн.;
- 4) Нараховано та сплачено кошти за обслуговування ліфтів – 10350 грн.
- 5) Нараховано та сплачено кошти за освітлення місць загального користування в середині будинку та прибудинкової території – 3500 грн.;
- 6) Нараховано і отримано орендну плату від орендарів нежитлових приміщень – 14800 грн.;
- 7) Нараховано заробітну плату управляючому ОСББ – 12000 грн та бухгалтеру – 8000 грн ЄСВ нарахувати самостійно;
- 8) Нараховано заробітну плату технічному персоналу – 15000 грн ЄСВ нарахувати самостійно.
- 9) Виплачено заробітну плату – 25000 грн.
- 10) Придбано фарбу для ремонту фасаду будинку – 10000 грн.

Тема 6. ОБЛІК У ГОТЕЛЬНОМУ ГОСПОДАРСТВІ

План практичних занять:

1. Нормативна база діяльності готельного господарства.
2. Класифікація готелів.
3. Вимоги до готелів різних категорій.
4. Класифікація витрат та доходів готельного господарства.
5. Особливості ціноутворення та калькулювання собівартості готельних послуг.
6. Облік доходів та витрат готелів.
7. Документальне забезпечення готельної діяльності.

Список рекомендованої літератури для підготовки до практичних занять

1. Про туризм: Закон України від 15.09.95 № 324/95-ВР зі змінами та доповненнями. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/324/95-%D0%B2%D1%80#Text>
2. Порядок встановлення категорій готелям та іншим об'єктам, що призначаються для надання послуг з тимчасового розміщення (проживання): затв. Постановою КМУ від 29.07.2009 № 803. Редакція від 26.07.2022, підстава - 815-2022-п . URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/803-2009-%D0%BF#Text>
3. Про затвердження форм документів первинного обліку та Інструкції про порядок ведення документообігу при наданні готельних послуг у ДП "Укркомунобслуговування" : наказ Державного комітету будівництва, архітектури та житлової політики від 13.10.2000 № 230. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0230241-00#Text>
4. Правила користування готелями й аналогічними засобами розміщення та надання готельних послуг, затверджені наказом Державної туристичної адміністрації України від 16.03.2004 № 19. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0413-04#Text>
5. Порядок надання послуг з тимчасового розміщення (проживання), затверджений постановою КМУ від 15.03.2006 № 297. Редакція від 22.06.2023, підстава - 614-2023-п. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/297-2006-%D0%BF#Text>

ПРАКТИЧНІ ЗАВДАННЯ

Задача 1

Визначити фактичну собівартість та відпускну ціну 1 ліжка –добы в готелі «Лілея» , користуючись даними таблиці.

№ з/п	Статті витрат та інші показники	Значення показника
1.	Заробітна плата, грн	115000
2.	Єдиний соціальний внесок, грн	?
3.	Амортизація основних засобів та МНМА, грн	14200
4.	Малоцінні швидкозношувані предмети, грн	3650
5.	Матеріали, грн	12600
6.	Комунальні витрати на утримання готелю, грн	395000
7.	Рівень прибутку,%	350
8.	ПДВ, %	?
9.	Загальна кількість місць в готелі, од.	420
10.	Кількість календарних днів у місяці, днів	30
11.	Коефіцієнт завантаженості	0,8

Задача 2

На підставі здійснених господарських операцій готелю записати кореспонденцію рахунків та визначити фінансовий результат:

- 1) Отримано кошти від фізичних осіб за проживання в готелі – 158400 грн з ПДВ;
- 2) Нараховано та перераховано курортний збір – 950 грн.;
- 3) Нараховано та оплачено комунальні послуги готелю – 36000 грн з ПДВ;
- 4) Придбано постільну білизну на суму 5000 грн без ПДВ;
- 5) Передано постільну білизну в експлуатацію – 3000 грн.;
- 6) Придбано миючі засоби – 2400 грн з ПДВ;
- 7) Відпущено зі складу миючі засоби - 950 грн.;
- 8) Придбано формений одяг – 4800 грн з ПДВ;
- 9) Видано персоналу формений одяг – 3200 грн.;
- 10) Нараховано зарплату обслуговуючому персоналу готелю - 35450 грн, ЄСВ - ?
- 11) Нараховано зарплату адміністрації готелю – 16800 грн, ЄСВ - ?
- 12) Нараховано амортизацію основних засобів – 14600 грн.;

Задача 3

Готель «Олеандра» розташований в курортній зоні. За весь період проживання в готелі фізичною особою сплачено вартість основних готельних послуг в сумі 4267 грн, у т.ч. ПДВ 700 грн та курортний збір 67 грн .

При виселенні з готелю фізичною особою також було сплачено додаткові готельні послуги (прання одягу) в сумі 120 грн у т.ч. ПДВ.

Відобразити господарські операції в обліку готелю.

Задача 4

На підставі здійснених господарських операцій готелю записати кореспонденцію рахунків та визначити фінансовий результат:

- 1) Отримано кошти від фізичних осіб за проживання в готелі – 324000 з ПДВ; у т.ч. за харчування - 31152 з ПДВ;
- 2) Сплачено кошти за сертифікацію готелю та отримано відповідний сертифікат – 1200 грн з ПДВ;
- 3) Нараховано та оплачено комунальні послуги готелю – 42800 грн з ПДВ;
- 4) Придбано ковдри та подушки на суму 18000 грн з ПДВ;
- 5) Передано ковдри та подушки в експлуатацію – 12000 грн.;
- 6) Придбано миючі засоби – 2628 грн з ПДВ;
- 7) Відпущено зі складу миючі засоби - 1585 грн.;
- 8) Нараховано зарплату обслуговуючому персоналу готелю – 54820 грн, ЄСВ - ?
- 9) Нараховано зарплату адміністрації готелю – 21800 грн, ЄСВ - ?
- 10) Нараховано амортизацію номерного фонду – 23650 грн.;
- 11) Нараховано амортизацію основних засобів адміністративного призначення – 2800 грн.

Тема 7. ОБЛІК НА ПІДПРИЄМСТВАХ, ЩО НАДАЮТЬ РЕКЛАМНІ ПОСЛУГИ

План практичних занять:

1. Нормативна база, що регулює рекламну діяльність.
2. Вимоги до реклами.
3. Облік витрат у рекламних агенціях.
4. Облік доходів від надання рекламних послуг.

Список рекомендованої літератури для підготовки до практичних занять

1. Про рекламу: Закон України від 03.07.96 р. № 270/96-ВР зі змінами та доповненнями. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/270/96-%D0%B2%D1%80#Text>
2. Методичні рекомендації з формування собівартості продукції (робіт, послуг) у промисловості: затв. Наказом Мінпромполітики від 09.07.2007р. № 373. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0373581-07#Text>
3. Методичні рекомендації з формування складу витрат та порядку їх планування в торговельній діяльності: затв. Наказом М-ва економіки та з питань європейської інтеграції № 145 від 22.05.2002р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0145569-02#Text>

ПРАКТИЧНІ ЗАВДАННЯ

Задача 1

Підприємство, яке займається виробництвом та реалізацією солодоців, в рамках рекламної акції здійснювало роздачу своєї продукції. Роздачу продукції здійснювало рекламне агентство.

Собівартість продукції, яка була роздана в рекламних цілях – 4800 грн, звичайна ціна – 5200 грн. За послуги підприємство сплатило рекламному агентству 9600 грн.

Відобразити всі господарські операції в обліку підприємства та рекламного агентства.

Задача 2

Підприємство з метою реклами своєї продукції замовило в рекламній агенції виготовлення та розповсюдження буклетів.

Рекламна агенція розробила і виготовила буклети у видавництві. За буклети агенцією було сплачено 10200 грн з ПДВ. Загальна вартість рекламних послуг згідно акта приймання – передачі послуг склала 26400 грн з ПДВ.

Відобразити всі господарські операції в обліку підприємства та рекламного агентства.

Задача 3

З метою реклами своєї продукції підприємство звернулося до рекламної агенції. За умовами договору, рекламна агенція повинна зняти відеоролик. Загальна вартість послуг склала 48000 грн з ПДВ.

Собівартість виготовлення відеоролика у рекламній агенції склала 28500 грн, з них заробітна плата – 16200 грн, ЄСВ – 3564 грн, матеріали – 8736 грн.

Відобразити всі господарські операції в обліку підприємства та рекламного агентства.

Задача 4

Підприємство замовило рекламу своєї продукції на телебаченні у травні поточного року. За умовами договору рекламна кампанія повинна тривати півроку, з червня по листопад включно. В травні підприємством було сплачено за рекламні послуги 144000 грн з ПДВ за весь період реклами. Акти наданих послуг склалися сторонами кожного місяця.

Відобразити всі господарські операції в обліку підприємства.

Задача 5

Підприємство замовило рекламу своїх послуг на телебаченні у липні поточного року. За умовами договору рекламна кампанія повинна тривати три місяці, з серпня по жовтень включно. В липні підприємством було сплачено за

рекламні послуги 36000 грн з ПДВ за весь період реклами. Акти наданих послуг були складені сторонами після надання рекламних послуг в повному обсязі.

Відобразити всі господарські операції в обліку підприємства.

Тема 8. ОБЛІК В ТУРИСТИЧНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

План практичних занять:

1. Нормативна база, що регламентує господарську діяльність в сфері надання туристичних послуг.

2. Суб'єкти туристичного бізнесу.

3. Ліцензування туристичної діяльності.

4. Облік діяльності туроператорів.

5. Облік діяльності турагентів.

Список рекомендованої літератури для підготовки до практичних занять

1. Про туризм: Закон України від 15.09.95 р. № 324/95-ВР зі змінами та доповненнями. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/324/95-%D0%B2%D1%80#Text>

2. Ліцензійні умови провадження туроператорської діяльності: затв. Постановою КМУ від 11.11.2015р. № 991. URL:

ПРАКТИЧНІ ЗАВДАННЯ

Задача 1

Туристичне агентство уклало з туроператором агентську угоду щодо реалізації ваучерів (путівок) на тури по Україні. Вартість путівки складає 12800 грн. Турагентство реалізувало дві путівки. Крім того, турагентство надало туристам інформаційно – консультативні послуги вартістю 240 грн з ПДВ. Собівартість наданих послуг складає 95 грн. Винагорода турагента за реалізацію путівок складає 10% від вартості туру, яку він утримує під час перерахування коштів за путівки туроператору.

Відобразити в обліку всі господарські операції туристичного агентства.

Задача 2

Туроператор у квітні поточного року реалізував туристичний продукт на тури по Україні на липень місяць. Всього за місяць було видано 10 ваучерів. Вартість однієї путівки складає 18000 грн. Туроператор є платником ПДВ.

Відобразити господарські операції в обліку туроператора у відповідних місяцях поточного року.

Задача 3

Турагент уклав договір з туроператором на посередницькі послуги з реалізації турів. В поточному місяці тур агент реалізував тур по Україні на суму 10250 грн Винагорода турагента за реалізацію туру складає 8% від вартості туру, яку він утримує під час перерахування коштів туроператору.

Договір страхування тур агент не здійснивав, оскільки турист самостійно уклав договір зі страховою компанією.

Відобразити в обліку всі господарські операції турагента.

Задача 4

Туроператор реалізував турпродукт безпосередньо туристу вартістю 24000 грн з ПДВ.

При формуванні туру, туроператор згідно укладених договорів оплатив вартість послуг за проживання туриста в готелі на суму 5868 грн з ПДВ, закладу ресторанного господарства за харчування – 3600 грн з ПДВ, автотранспортному підприємству за перевезення – 1200 грн з ПДВ.

Витрати на формування туру склали: зарплата – 4500 грн, ЄСВ – 990 грн, матеріали (бланки ваучерів, канцелярські приладдя тощо) – 130 грн.

Відобразити в обліку всі господарські операції туроператора.

Задача 5

Турагент уклав договір з туроператором на посередницькі послуги з реалізації турів. В поточному місяці тур агент реалізував тур по Україні на суму 18650 грн Винагорода турагента за реалізацію туру складає 6% від вартості туру, яку він утримує під час перерахування коштів туроператору.

Також тур агент уклав договір зі страховою компанією. Сума страховки складає 810 грн і не включена до вартості туру.

Відобразити в обліку всі господарські операції турагента.